

ADAPTAREA ANALIZEI RATELOR DE LICHIDITATE LA FORMATUL NOU AL BILANȚULUI

ADAPTATION OF LIQUIDITY RATE ANALYSIS TO THE NEW FORMAT OF THE BALANCE SHEET

ȚIRIULNICOVA Natalia

*dr., conf.univ., Academia de Studii Economice a Moldovei
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu –Bodoni, 61
Telefon: + 373 22 402 760, web page: www.ase.md
e-mail autor: tiriulnicova.natalia@ase.md*

Rezumat: În prezentul articol se argumentează necesitatea adaptării modului de analiză a ratelor de lichiditate la conținutul bilanțului întocmit conform formatului nou. În particular, se menționează principalele modificări operate recent în formatul bilanțului care au o influență directă asupra modului de determinare a indicatorilor ce caracterizează capacitatea entității de a achita datoriile curente. În consecință, se propun anumite modificări în formulele de calcul ale ratelor de lichiditate cu indicarea surselor necesare de informații. În articolul sunt indicate principalele categorii de utilizatori care sunt cointeresați în aplicarea practică a formulelor modificate în luarea deciziilor economice.

Summary: This article argues the need to adapt the way of analysis of liquidity ratios to the content of the balance sheet prepared in accordance with the new format. In particular, it mentions the main modifications made recently in the format of the balance sheet that have a direct influence on the way of determining the indicators that characterize the entity's ability to pay current debts. Consequently, certain changes are proposed in the formulas for calculating liquidity rates with the indication of the necessary sources of information. The article indicates the main categories of users who are interested in the practical application of the modified formulas in economic decision-making.

Key words: analiza, rate de lichiditate, formatul bilanțului.
analysis, liquidity ratios, balance sheet format.

JEL CLASSIFICATION: M-41, M 49.

Introducere

Modificările survenite în reglementările contabile intrate în vigoare la 01.01.2020 impun adaptarea modului de analiză a informațiilor financiar-contabile prezentate utilizatorilor într-un format nou [1]. Astfel de adaptare devine foarte actuală pentru aprecierea capacității entității de a achita la timp datoriile curente, ceea ce întotdeauna este în vizorul creditorilor, auditorilor, investitorilor potențiali și alți utilizatori ai situațiilor financiare.

Pentru a caracteriza capacitatea entității de a plăti la timp datoriile curente, subiecții cointeresați în luarea deciziilor apelează la analiza ratelor (coeficienților) de lichiditate. La calcularea acestor indicatori se contrapun informațiile din activul și pasivul bilanțului.

Conținutul de bază al lucrării

Procesul de adaptare a analizei ratelor de lichiditate la formatul nou al bilanțului cuprinde următoarele etape:

- Identificarea noilor prevederi contabile care au un impact direct asupra analizei ratelor de lichiditate.
- Revizuirea modalităților practice de determinare a ratelor de lichiditate, adică rectificarea formulelor de calcul respective.
- Precizarea surselor de date inițiale necesare pentru calcularea ratelor de lichiditate conform formulelor modificate.

- Caracteristica impactului, adică determinarea influenței noilor reglementări contabile asupra nivelului ratelor de lichiditate, comparativ cu nivelul ratelor similare calculate conform formatului precedent al situațiilor financiare.

În continuare vor fi caracterizate succint principalele inovații în formatul bilanțului care au o influență semnificativă asupra modului de determinare a indicatorilor de lichiditate.

În elementul de active "Avansuri acordate pentru imobilizări necorporale" (rd.040) și elementul "Avansuri acordate pentru imobilizări corporale" (rd. 120) din formatul nou al bilanțului se includ nu numai avansurile pe termen lung, dar și cele **curente** acordate pentru achizițiile (procurarea, crearea/construcția etc.) imobilizărilor corporale și necorporale [2, pct. 34 și pct. 42]. Existența unor astfel de avansuri curente diminuează rata lichidității curente în comparație cu nivelul ratei similare calculate conform formatului precedent al bilanțului.

În pasivul bilanțului a fost inclus un capitol suplimentar "F" în care se prezintă valoarea totală a provizioanelor contabilizată în conformitate cu SNC "Capital propriu și datorii". Prezentarea separată a provizioanelor, alături de datoriile pe termen lung (capitolul "D") și cele curente (capitolul "E"), impune modificarea formulelor de calcul a ratelor de lichiditate. Este de menționat, că valoarea totală a provizioanelor reflectată în pasivul bilanțului se specifică după destinația, indiferent de termen de utilizare. Conform reglementărilor noi, dezvăluirea informațiilor privind clasificarea provizioanelor în funcție de termenul de utilizare nu se cere nici la întocmirea notei explicative la situațiile financiare. Astfel, la existența unor provizioane semnificative pe termen lung, includerea în calcul a valorii totale a provizioanelor disponibile poate denatura sensibil nivelul ratelor de lichiditate. Pentru calculul exact al indicatorilor vizați în astfel de situații este necesar de aplicat datele aferente conturilor 426 "Provizioane pe termen lung" și 538 "Provizioane curente" din borderoul de solduri și rulaje (balanța de verificare). Un asemenea tratament va asigura comparabilitatea ratelor de lichiditate calculate cît pînă, atît și după modificarea formatului situațiilor financiare.

Spre deosebire de varianta precedentă a bilanțului, formatul nou al acestuia prezintă un element unic de active circulante "Numerar și documente bănești" (rd. 410). Totodată, valoarea documentelor bănești nu trebuie luată în calcul la determinarea ratelor de lichiditate intermediară și lichiditate absolută. Astfel, la existența unor valori semnificative ale documentelor bănești, poate fi denaturat sensibil nivelul ratelor menționate. În asemenea situații, pentru calculul exact al indicatorilor de lichiditate, din suma rîndului 410 trebuie excluse datele aferente soldurilor conturilor 245 "Transferuri de numerar în expediție" și 246 "Documente bănești" potrivit borderoului de solduri și rulaje (balanța de verificare).

Inovațiile menționate mai sus, operate în formatul situațiilor financiare, impun conformarea modului de determinare a ratelor de lichiditate la condițiile noi. În consecință, se propun anumite modificări în formulele de calcul ale indicatorilor vizați cu indicarea surselor necesare de informații.

După conținutul său economic, **rata de lichiditate curentă** reflectă de cîte ori valoarea activelor circulante acoperă valoarea datoriilor care entitatea urmează să achite într-o perioadă mai scurtă de un an. Pentru determinarea acestui indicator în baza datelor din formatul nou al bilanțului, formula de calcul trebuie rectificată în felul următor:

$$\text{Rata de lichiditate curentă} = \frac{\text{Active circulante}}{\text{Datorii curente} + \text{Provizioane curente}} = \frac{\text{rd. 420 (bilanț)}}{\text{rd. 820 (bilanț)} + \text{soldul contului 538 (balanța de verificare)}}$$

Aplicarea formulei corecte de calcul pentru analiza nivelului lichidității curente devine deosebit de importantă în următoarele situații:

- la oferirea creditelor (împrumuturilor) pe termen lung, cînd creditorul (împrumutătorul) analizează lichiditatea curentă a debitorului (împrumutatului);
- la efectuarea tranzacțiilor de leasing financiar, cînd locatorul analizează lichiditatea curentă a locatarului;

- la emisiunea acțiunilor, obligațiunilor corporative pe termen lung, când subscriptorul, adică deținătorul potențial al valorilor mobiliare menționate, analizează lichiditatea curentă a emitentului;
- la acordarea avansurilor pe termen lung conform condițiilor contractului de construcții, când beneficiarul (titularul construcției) analizează lichiditatea curentă a antreprenorului (executorului construcției);
- la efectuarea altor tranzacții pe termen lung, când persoana fizică sau juridică care oferă finanțarea entității, apreciază riscul acestei operațiuni economice.

Rata de lichiditate intermediară (parțială) reflectă cota datoriilor curente care entitatea supusă analizei este capabilă să achite prin mobilizarea numerarului disponibil, investițiilor financiare curente și creanțelor curente. Se propun următoarele rectificări în formula de calcul a acestui indicator în legătură cu modificarea formatului situațiilor financiare:

$$\text{Rata de lichiditate intermediară (parțială)} = \frac{\text{Numerar} + \text{Investiții financiare curente} + \text{Creanțe curente}}{\text{Datorii curente} + \text{Provizioane curente}} = \frac{\text{r. 410 (bilanț) – soldurile conturilor 245 și 246 (balanța de verificare) + (rd. 400 rd. 300 + rd. 310 + rd. 320 + rd.330 + rd.340) (bilanț)}}{\text{r. 820 (bilanț) + soldul contului 538 (balanța de verificare)}}$$

Aplicarea formulei corecte de calcul pentru analiza nivelului lichidității intermediare devine deosebit de importantă în următoarele situații:

- la oferirea creditelor (împrumuturilor) pe termen scurt, când creditorul (împrumutătorul) analizează lichiditatea intermediară a debitorului (împrumutatului);
- la emisiunea obligațiunilor corporative pe termen scurt, când subscriptorul, adică deținătorul potențial al valorilor mobiliare menționate, analizează lichiditatea intermediară a emitentului;
- la acordarea avansurilor curente conform condițiilor contractului de vânzare-cumpărare, de prestare a serviciilor, de executare a lucrărilor, când cumpărătorul sau, respectiv, beneficiarul analizează lichiditatea intermediară a vânzătorului (executorului);
- la efectuarea altor tranzacții pe termen scurt, când persoana fizică sau juridică care oferă finanțarea entității, apreciază riscul acestei operațiuni economice.

După conținutul său economic, **rata de lichiditate absolută (imediată)** caracterizează cota datoriilor curente care entitatea supusă analizei este capabilă să achite imediat, utilizând numai numerarul disponibil la moment. În baza datelor din situațiile financiare de formatul nou, formula de calcul pentru determinarea indicatorului în cauză trebuie modificată în felul următor:

$$\text{Rata de lichiditate absolută (imediată)} = \frac{\text{Numerar}}{\text{Datorii curente} + \text{Provizioane curente}} = \frac{\text{r. 410 (bilanț) – soldurile conturilor 245 și 246 (balanța de verificare)}}{\text{r. 820 (bilanț) + soldul contului 538 (balanța de verificare)}}$$

Calculul coerent al nivelului lichidității absolute (imediate) devine deosebit de important în următoarele situații:

- la oferirea creditelor ”overnight” sau ”overdraft”, când creditorul analizează lichiditatea absolută a debitorului;
- la acordarea împrumuturilor și avansurilor pe termen foarte scurt, când împrumutătorul, cumpărătorul sau, respectiv, beneficiarul analizează lichiditatea imediată a împrumutatului, vânzătorului sau executorului;

- la efectuarea altor tranzacții pe termen foarte scurt (pînă la 10 zile), cînd persoana fizică sau juridică care oferă finanțarea entității, apreciază riscul acestei operațiuni economice.

Este de menționat că, în realitate, cazurile de aplicare a ratelor de lichiditate sînt foarte multiple și mai variate, decît cele indicate mai sus. De exemplu, întreprinderile de stat/municipale și societățile pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, sunt obligate să prezinte fondatorului/acționarului *Informația privind analiza indicatorilor economico-financiari*, verificată și validată de entitatea de audit. Aceste cerințe sînt stabilite în Regulamentul cu privire la modul de selectare a entităților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare individuale ale întreprinderilor de stat/municipale și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 875/2015 [3, pct. 24-25]. În anexa la regulamentul menționat, printre lista indicatorilor economico-financiari, este inclusă și lichiditatea curentă. În consecință, agenții economici și auditorii asupra cărora se răsfrînge HG nr. 875/2015, sînt obligați să adapteze modul de calculare a indicatorilor supuși analizei la formatul nou al situațiilor financiare.

În final, este de accentuat că, în unele cazuri, revizuirea formulelor de calcul și aplicarea surselor de informații suplimentare elimină impactul modificărilor operate în reglementările contabile asupra nivelului ratelor de lichiditate. În alte cazuri, din contra, impactul oricum există și comparabilitatea ratelor de lichiditate față de perioadele precedente poate fi asigurată prin aplicarea retroactivă a noilor reglementări contabile.

Concluzii

Generalizînd cele expuse mai sus, este de subliniat importanța identificării noilor prevederi contabile care influențează modul de analiză a ratelor de lichiditate. Pentru determinarea corectă a nivelului acestor indicatori, este necesară adaptarea formulelor de calcul la conținutul bilanțului de formatul nou.

Propunerile autorului expuse în prezentul articol cu privire la rectificarea formulelor de calcul, precum și precizările aferente surselor exacte de date necesare vor facilita analiza ratelor de lichiditate de către diferiți utilizatori ai situațiilor financiare. Adaptarea analizei ratelor de lichiditate la formatul nou al bilanțului va contribui la elaborarea deciziilor argumentate privind oferirea finanțării entităților din partea contr-agenților (creditorilor, locatorilor, cumpărătorilor etc.).

Bibliografie:

1. Ordinul MF nr. 48/2019 cu privire la aprobarea modificărilor la Ordinul MF nr. 118/2013.
2. SNC "Prezentarea situațiilor financiare" aprobat prin Ordinul MF nr. 48/2019.
3. Regulamentul cu privire la modul de selectare a entităților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare individuale ale întreprinderilor de stat/municipale și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social aprobat prin HG nr. 875/2015.